Ч. 61 Середа 17 (29) марта 1893. Рокъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Администрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованŷ.

Рекламаціи неопечатанŷ вôльнŷ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Администрація „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостватъ на провінціи:
на цѣлый рокъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рокъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Вôдповѣдь пос. Барвѣньского пос. Вашатому.

Въ житю чоловѣка буває дуже часто, що єму накидають ся зô всѣхъ сторôнъ непрошенŷ опѣкуны и дорадники, особливо же тогды, коли боять ся, щобы вôнъ не прийшовъ до силы. Тŷ непрошенŷ опѣкуны знаходять ся неразъ навѣть тамъ, де ихъ можна бы найменше сподѣвати ся. Подôбно має ся и рѣчь зъ Русинами. Вôдъ коли Русины стали смѣлѣйше и енерґічнѣйше розвивати ся на народныхъ основахъ, вôдъ тогды мають непрошеныхъ опѣкунôвъ безъ лѣку, а неразъ навѣть такихъ, зухвалыхъ, котрŷ важать ся приписувати имъ, якъ они мають ся называти. До такихъ опѣкунôвъ зачисляєсь також и молодоческій посолъ Вашатый, котрый силомôць хотѣвъ бы зъ Русинôвъ поробити Москалѣвъ, котрыхъ мы инакше, пôсля назвы державы, называємо Россіянами. Єму сподобалось було пôдчасъ нарадъ надъ зелѣзницями подôльскими въ Радѣ державнôй назвати насъ Россіянами. За то давъ єму пос. Барвѣньскій слѣдуючу вôдправу:

„Высока палато! Я зневоленый фактично спростувати выводы посла дра Вашатого, котрŷ навѣвъ на вчерашнôмъ засѣданю передъ полуднемъ при дебатѣ надъ подôльскими зелѣзницями.

По перше: въ Галичинѣ нема нѣякихъ „галицкихъ Россіянъ“ — „galizische Russen“ *(Оплески)*, тôлько руске населенє замешкує всхôдну часть того краю, що творить разомъ зъ Русинами, поселеными въ полудневôй Россіи осôбный, самостôйный народъ *(Оплески)*, котрый числить надъ 20 міліонôвъ душъ и має свою питому мову, літературу и культуру. *(Голосы: Такъ оно есть справдѣ!)*

Мушу фактично сконстатувати, що не лишь рускŷ и иншŷ славяньскŷ и неславяньскŷ дослѣдники мовы и исторіѣ, але також россійскŷ безстороннŷ ученŷ признають Русинôвъ за народъ самостôйный *(Слухайте!)*, отже мы, яко такій народъ маємо повне право *(такъ єсть!)* стремѣти до самостôйного народного и культурного розвитку, туда мы йшли и все будемо йти, мимо того, що деякŷ россійскŷ політики и державнŷ мужѣ стараються всѣми способами спинити самостôйный культурный и народный розвитокъ руского народу. *(Такъ єсть)*.

По друге: Констатую фактично, що се неправда, мовь бы имя Русинôвъ — „Ruthenen“ було вынайденємъ австрійскимъ *(Посолъ дръ Вашатый: Я сего не сказавъ!)*, — вы сказали, се стоить въ протоколѣ — бо то имя приходить уже въ историчныхъ латиньскихъ памятникахъ XII-го столѣтя и въ памятникахъ слѣдуючихъ вѣкôвъ *(Такъ єсть!)*

По трете: констатую, що назва: галицкŷ Россіяне — „galizische Russen“, котру дръ Вашатый хоче приложити до нашого народу, єсть невѣрна, а безстороннŷ Чехи також въ своѣй бесѣдѣ розрôзняють обѣ народности яко вôдрубнŷ народы назвою „Русины“ и „Россіяне“ — „Rusini“ и „Russove“.

Мушу також замѣтити, що се неправда, мовьбы то нашь край протеґовано пôдъ взглядомъ економічнымъ. Навпаки, єго трактовано цѣлыми десятками лѣтъ по мачошиному, такъ, що мы маємо теперь повне право жадати тыхъ инвестіцій вôдъ правительства. *(Оплески)*.

Наконець заявляю, що на будуче не буду вôдпирати такихъ высказôвъ, бо тôлько рускій народъ самъ компетентный рѣшати: яке имя має носити *(Оплески)* и яку вести політику. *(Живŷ оплески)*.

Зъ рускихъ товариствъ.

Въ недѣлю дня 12 марта вôдбулись въ Стрыю шестŷ сходины членôвъ тамошнои філіѣ „Просвѣты“.

Коли вже попереднŷ сходины импонували великимъ числомъ участникôвъ и великимъ ихъ заинтересованємъ — то тŷ послѣднŷ перевысшили пôдъ однымъ и другимъ взглядомъ всякŷ ожиданя. На тŷ сходины явилось 520 участникôвъ, число поважне навѣть для загальныхъ зборôвъ богатыхъ въ члены товариствъ — такъ, що простора саля „Руского Касина“ не могла вже всѣхъ помѣстити и многŷ мусѣли мѣститись въ бôчныхъ комнатахъ. Мѣжь присутными була половина зъ сѣлъ, були старшŷ ґазды зъ жѣнками и дѣтьми, були молодŷ парубки и дѣвчата, а другу половину становило стрыйске мѣщаньство, ремѣсники и робôтники. Стрыйскŷ мѣщане, ремѣсники и робôтники становлять нинѣ численный континґентъ нашои філіѣ, а окликъ „Просвѣта“ ширшає мѣжь ними зъ кождымъ днемъ, и дѣяльнôсть філіѣ будить мѣжь ними що-разъ то горячѣйшій интересъ.

Сходины розпочались вôдчитомъ о. Кирчова, пароха зъ Довгого. Прелеґентъ читавъ свою власну повѣсть написану на основѣ сюжету повѣсти Короленка „Сонъ Макара“, однакъ приноровлену зовсѣмъ до житя и обставинъ галицкого селянина. Рѣчь выйшла дуже интересна, бо авторъ-прелеґентъ зумѣвъ вложити въ неѣ дуже богато пекучихъ для нашого селянина пытань и додавъ спору дозу гумору и сатиры. Авдиторія слухала пильно, бавилась знаменито и перерывала вôдчитъ грôмкими оплесками. Пôсля гадки всѣхъ присутныхъ, рѣчь тая годилась бы въ тôмъ видѣ до котрого зъ популярныхъ выдань нашихъ. Другій вôдчитъ а радше выкладъ державъ п. Н...

3)

Звычай и мода.*)

(Дальше).

Не вôдъ рѣчи буде згадати тутъ також про то, якъ представляли собѣ люде походженє поцѣлунка въ дохристіяньскихъ часахъ. Звычай цѣлувати ся — говорено собѣ — пôшовъ изъ хитрости, пôсля одныхъ изъ хитрости жѣнокъ, пôсля другихъ изъ хитрости мужѣвъ. Розповѣдано собѣ такŷ байки:

По збуреню Троѣ, ѣздили — якъ звѣстно — Троянцѣ свѣтами и заѣхали ажь надъ рѣку Тіберъ въ Италіи. Мужчины выйшли зъ кораблѣвъ на берегъ та пôшли въ глубину краю подивити ся, хто тамъ жиє и що тамъ дѣє ся. Жѣнки, користаючи зъ неприсутности мужѣвъ, збунтували и змовили ся не ѣхати вже дальше, бо имъ то волокитство було вже страшно надоѣло. Не знаючи иншого способу пôдпалили судна, абы вже не було на чôмъ дальше плысти. Але ажь теперь стало имъ лячно вôдъ того, що то скажуть мужѣ, коли вернуть ся назадъ; взяли ся отже на способы, якихъ неразъ ще й нинѣ уживають въ важныхъ хвиляхъ розумнŷ жѣнки: выйшли мужамъ на стрѣчу и заткали имъ роты своими — якъ Троянцѣ казали — солоденькими губоньками. Троянцямъ сподобавъ ся сей спосôбъ ихъ жѣнокъ и они мовчали. Вôдъ того то часу пôшовъ, кажуть, звычай цѣлувати ся. Трошки инакше представляли собѣ Римляне початокъ поцѣлункôвъ. Они казали, що за часôвъ Ромуля, першого короля римского, жѣнки дуже упивали ся; мужѣ ихъ не знали вже, якъ дати собѣ раду, ажь выдумали спосôбъ и за кождый разъ, коли жѣнка вернула домôвь, цѣлувавъ єѣ мужь и такъ перекопувавъ ся, чи не чути вôдъ неи вина.

Якій бы тамъ впрочôмъ и не бувъ початокъ поцѣлунка, фактомъ єсть, що єго уживає ся не лишь въ найбôльшôй розкоши, але також яко знакъ великого привязаня, глубокого поважаня, дружбы и прихильности. Тымъ способомъ стає ся поцѣлунокъ и знакомъ поздоровленя, черезъ що тратить поволи своє первѣстне значѣнє и стає ся лишь поверховною формою, котрôй не стає глубшого значѣня и змѣсту. Коли мати цѣлує маленьку свою дитинку, то она видить въ нѣй свою власну кровь, своє власне тѣло; она притулюючи уста до неи рада бы нерозрывно сполучити ся зъ тою маленькою истотою, котрôй може лише що недавно дала житє. Дехто порôвнує поцѣлунки матери зъ звычаємъ у звѣрятъ, котрŷ лижуть свои молодŷ. Не треба тутъ однакожь забувати на то, що у многихъ звѣрятъ заступає языкъ руку чоловѣка. Коли корова лиже своє телятко, то ѣй робить то не лишь подôбну приємнôсть, якъ поцѣлунокъ матери, але она й очищує єго, нѣбы причѣсує и гладить. Механічно взявши, то поцѣлунокъ не єсть навѣть — якъ то дехто каже — скороченымъ лизанємъ лишь скороченымъ ссанємъ и длятого цѣлованє яко ознака почести нагадує вôдношенє дитины до родичѣвъ.

Въ повысшôмъ значѣню уживало ся цѣлованє въ обрядахъ релиґійныхъ у найдавнѣйшихъ народôвъ, а звычай той вôйшовъ и до обрядôвъ христіяньскои релиґіѣ. Римляне мали навѣть слово adorare — почитати яко Бога, — котре первѣстно не значило нѣчого иншого, якъ лишь вôддавати комусь честь черезъ прикладанє устъ, значить ся черезъ поцѣлунокъ. Той звычай почитаня перейшовъ, якъ сказано, и до христіяньскои релиґіѣ, котра однакожь выразно учить, що поцѣлунокъ не вôддає ся тому мертвому творови, котрый цѣлує ся, лишь Богови. Тому то христіянинъ, котрый безъ всякои мысли вôддававъ бы тымъ способомъ почесть мертвымъ творамъ, не дѣлавъ бы инакше, якъ лишь такъ само, якъ то робить поганинъ. Въ першихъ часахъ христіяньства було цѣлованє знакомъ мира и христіяньскои любови: христіяне зôбравши ся въ церквѣ на молитву цѣлували ся взаимно. Розумѣє ся, що тогды були громады христіяньскŷ дуже маленькŷ; були то звычайно люде собѣ добре знакомŷ, а часто навѣть близькŷ свояки. Коли однакожь зъ ча-

*) Гляди чч. 52 и 53 „Народ. Часописи“.

функціонарь зелѣзницѣ въ Стрыю. Вôнъ говоривъ „про потребу образованя руского жѣноцтва“, особливо въ сферахъ селяньскихъ, маломѣскихъ та ремѣсничихъ; говоривъ гарно, тепло и розумно. Выкладъ бувъ и поучаючій и вельми патріотичный и мы побачили, що стрыйска филія „Просвѣты“ придбала въ п. Н. добру дѣяльну силу, якихъ дай Боже найбôльше въ нашихъ мѣстахъ.

Мѣжь вôдчитами були хоры и декламаціѣ. Декламували: Ивась Борыславскій (сынъ огородника въ Стрыю) Шевченкову „Долю“; — Теодоръ Гутникевичъ (сынъ мѣщанина въ Стрыю) „Руску цвѣтку“, стихъ Н-а, школярикъ зъ Довгого Олекса Мельникъ „Пещену дитину“ Николая Устіяновича, а п. Н. стихъ Корнила Устіяновича „Пôдъ нинѣшну хвилю“.

Молодѣ декляматоры выявили въ своихъ продукціяхъ очевидный поступъ, декламаціѣ ишли плавно, зъ зрозумѣнемъ, а деякѣ навѣтъ зъ справдѣшнымъ ефектомъ. Зôбраный нарôдъ чудувавъ ся, чуючи рѣчи, про котрѣ єму доси нѣхто не говоривъ; особливо стихи рускихъ поетôвъ, трактуючѣ про нарôдъ и єго справы будили великій интерес и зôбранѣ домагалися навѣтъ ихъ повтореня. Хоръ пôдъ управою проф. Ґеруса державъ ся дуже добре.

На тыхъ сходинахъ хотѣвъ выдѣлъ филіѣ закôнчити передъ святами Великодными, однакъ зôбранѣ селяне и мѣщане и чути про се не хотѣли, домагаючись доконче устроеня передъ святами бодай ще одныхъ сходинъ. Вволяючи радо волю членôвъ филіѣ, заповѣвъ дръ Олесницкій, прощаючи зôбраныхъ, дальшѣ сходины членôвъ на день 19 марта. Були то семѣ сходины, якѣ устроила стрыйска филія „Просвѣты“ за часъ свого шести-мѣсячного истнованя.

Переглядъ политичный.

Цѣсарскимъ патентомъ склúкано соймы: галицкій на день 24 цвѣтня, ческій и стирійскій на 6, тирольскій на 12, долѣшно-и горѣшно австрійскій, краиньскій, буковиньскій, форальберґскій и горицкій на день 20 цвѣтня. Зачувати, що спôльнѣ Делеґаціи мають бути скликанѣ на початокъ червня.

Нинѣ мае вôдбути ся пôдъ проводомъ Є. Вел. Цѣсаря конференція міністрôвъ обохъ половинъ державы, на котрôй мае обговорювати ся справа орґанізаціѣ войска.

Вѣденьска ґазета урядова оголосила санкціонований законъ фінансовый и прелімінарь буджетовый на 1893 р.; дальше законъ о змѣнѣ закона о податку зарôбковôмъ и доходовôмъ, законъ о належитостяхъ вôдъ выграныхъ грошей на льотеріи чисельной и наконець законъ о стягненю срѣбныхъ дво-и четвертьґульденôвъ.

До Poll. Corr. доносять зъ Петербурга, що царь мае завтра выѣхати зъ цѣлою родиною до Ливадіѣ и думае перебути тамъ, а вôдтакъ ще й въ другôй мѣсцевости на Криму ажь до 18 мая. Вертаючи зъ вôдтамъ до Петербурга поступить царь до Москвы и перебуде тамъ кôлька днѣвъ.

„Српска Застава“ органъ лібералной партіѣ въ Сербіи, заперечуе рѣшучо, мовь бы то реґентъ Рістичь запросивъ до себе проводиря напредняковъ (поступовцѣвъ) Гарашанина, и конферувавъ зъ нимъ въ справахъ политичныхъ. Рістичь немавъ нѣ найменшои причины до такого кроку.

Допись.

Зъ Пôдборець пôдъ Львовомъ.

(Скаженѣ псы. — Порядки санітарнѣ. — Крадѣжь коровы и бійка).

Вôдъ довшого часу не було помѣщено жадной дописи въ „Народ. Часоп.“ зъ пôдо Львова, а знаю напевно, що въ кождôмъ селѣ найшло бы ся щось цѣкавого и думаю, що „Народна Часопись“ радо бы все помѣщала. Отожь я загадавъ хочь що важнѣйшого написати:

Говорять люде, а переважно старѣ бабы, що холера иде въ постати женщины зъ зелѣзными ногами и зъ косою въ рукахъ. На саму згадку „холера“ не одень дрожить на цѣлôмъ тѣлѣ, боячись вечеромъ самôтно навѣтъ за порôгъ заглянути, а не знае, що инша бѣда гôрша „холеры“ може кождого легко надыбати, отъ хочь бы, якъ у насъ, скаженѣ псы, котрѣ у насъ що разъ то бôльше казять ся.

Заледво день явить ся, а уже ходить заступникъ присяжного по селѣ и наказуе пôдъ карою 20 зр., абы кождый господарь гнôй зъ подвôря вывѣзъ. Вправдѣ вôнъ сповняе свôй обовязокъ, бо зверхнôсть громадска такій наказъ отримала, лише не знати, якъ на такъ велике болото той гнôй вывозити; хиба бальонами, бо кôньми и возомъ анѣ гадай. Словомъ робить порядки санітарнѣ, бо кажуть гнôй вывозити, але на тôмъ конець. Чому лише не накажуть всѣ тотѣ падлины позакопувати, котрыхъ всюды повно и черезъ свою гнилизну занечищують воздухъ а черезъ котрѣ и Начальникъ громады спотыкне ся. Куды лише окомъ глянешь, то всюды лежить падлина. На дорозѣ лежить кôтъ здохлый а въ ровѣ песъ, котрый сказивъ ся та єго убили и въ ровѣ лишили; за хатою курка, котру ґаздиня выкинула. За селомъ на поли лежить теля, котре мабуть погибло вôдъ скаженого пса, чи може таки самъ господарь добивъ та запорпавъ въ снѣгу, щобы вôдтакъ псы мали знову що ѣсти. Коло самого гостинця лежить кôнь, котрого господарь выволѣкъ тамъ, и лишивъ такъ; що ажь небезпечно гостинцемъ перейти, бо бы тя псы покусали, або голова изъ того смроду заболѣла и т. п. Чи такій то порядокъ санітарный? Отъ и ще оденъ фактъ: У Петра Солотвиньского сказила ся безрога, котру то С. забивъ, чи що; досыть, що неживу уже выволѣкъ такой заразъ за своє подвôре, въ садъ дворскій на праздникъ для псôвъ. Псы незгордѣли тымъ и такой заразъ єѣ зъѣли. Въ кôлька днѣвъ найбôльшій песъ встѣкъ ся и покусавъ старенького чоловѣка, Иваницкого, въ руку, котрого заразъ до шпиталю вôдставлено. Ото маемо порядки санітарнѣ, о котрѣ такъ дбають, обавляючись холеры. Повиннѣ бы уже разъ тымъ власти заняти ся, абы якось зарядити, бо коли такъ дальше потреває, то черезъ занечищене воздуха може яка заразлива пошесть выбухнути, хочь у насъ и такъ проявляють ся поодинокѣ выпадки тифу. Працѣнь гнôй такъ воздуха не занечищуе, то й можна бы той наказъ вывоженя гною трохи здержати, бо теперь незмѣрно тяжка дорога и нѣякъ не способна до воженя гною. Тамтого року мы рôльники примусово повывозили гноѣ и вѣтеръ рознѣсъ ихъ на всѣ стороны, а мы черезъ то богато втратили.

Передъ кôлькома днями привѣвъ якійсь чоловѣкъ зъ Винникъ до Заячковского крадену корову и хотѣвъ єѣ продати. Бувъ тамъ тогды Беднарскій и Цмокъ, котрѣ хотѣли тоту корову купити. За тоту корову послѣднѣ помѣжь собою посперечались такъ, що Беднарскій Цмокови майже пôвъ волося зъ головы обôрвавъ и на здоровлю скривдивъ. Рано прийшовъ жандармъ, закувъ злодѣеви руки и повѣвъ єго до арешту. Цѣлу справу передано судови.

А. Б.

Новинки.

Львôвъ дня 28 марта

— **Именованя.** Суплентъ тернопôльской муж. семинаріѣ учит. Марк. Левивьскій именованый головнымъ учителемъ въ тôй школѣ. — П. Мінiстеръ торговлѣ именувавъ Конст. Шміда старшимъ управителемъ почтовымъ въ Бродахъ, а Йосифа Гілечка въ Освѣтима старшимъ управителемъ почтовымъ въ Станиславовѣ.

сомъ громады христіяньскѣ стали великѣ и христіяньство розширювало ся чимъ разъ бôльше, то обрядъ цѣлованя зъ разу обмежено хочь бы лишь для самои приличности — мужчины цѣлували ся зъ мужчинами а жѣнки зъ жѣнками — а пôзнѣйше таки зовсѣмъ знесено. На далекôмъ Всходѣ однакожь лишивъ ся сей обрядъ ще до нинѣ, лишь прибравъ трохи иншу форму. Въ православнôй церквѣ, котра бôльше держить ся мертвои формы якъ духа науки Христовои, задержавъ ся сей обрядъ въ т. зв. „христосованю ся“ на Великдень. Въ декотрыхъ сторонахъ глубокои Россіи н. пр. єсть звичай, що священикъ на воскресной утренни мусить христосувати ся зô всѣми своими парохіянами. Єсть се звичай не лишь що такъ скажемо не конче приемный для священика, але й дуже томлячій. Представмо собѣ, що въ церквѣ єсть на Великдень якихъ 300 або 400 людей и священикъ мусить зъ кождымъ поцѣлувати ся; колибъ вôнъ хотѣвъ дѣйстно поцѣлувати ся зъ кождымъ, то губы спухли бы єму якъ колоды и вôнъ не мôгъ бы кôлька недѣль говорити. Священикъ обмежае ся отже лишь на наставлюваню лиця, але за то мусить держати ручникъ при собѣ, щобы за кождый разъ обтерти ся. Священики старои даты держали ся ще строго сего звичаю: новѣйшѣ, люде вже бôльше образованѣ и обзнакомленѣ зъ европейскими формами, знесли єго. Послѣдне цѣловане при похороннôмъ обрядѣ єсть такожь останкомъ давного звычаю, котрого нинѣ мало вже придержує ся навѣтъ найблизша родина. Замѣсть того лишивъ ся навѣтъ н. пр. у насъ въ декотрыхъ сторонахъ звычай, що люде приходячѣ навѣдати мерця беруть єго за великій палець лѣвои ноги, нѣбы то — кажуть — длятого, щобы не привиджувавъ ся и не снивъ ся.

Поцѣлунокъ, яко знакъ поздоровленя, уживавъ ся въ середныхъ вѣкахъ и зъ початкомъ новѣйшихъ часôвъ далеко частѣйше, якъ теперь. Въ Анґліи мусѣвъ гôсть давными часами цѣлувати всѣ дамы, закимъ ще єго представлено, хто вôнъ. Звычайнымъ знакомъ поздоровленя було цѣловане ся въ обѣ щоки. На Всходѣ цѣлують ся мужчины въ бороду на знакъ поважаня. Сей звычай єсть особливо у Арабôвъ и Турковъ, а по части задержавъ ся й у нашихъ жидôвъ т. зв. хасидôвъ або староверцѣвъ.

Цѣловане въ руку було вже звычаемъ у Грековъ и Римлянъ, а у насъ вôйшло въ звычай, особливо въ тыхъ часахъ, коли заведено пôдданьство; нинѣ лишивъ ся зъ того лишь слѣдъ въ словахъ, уживаныхъ дуже часто у Нѣмцѣвъ и Поляковъ, вôдъ котрыхъ и мы переймили. Витаючи, особливо дамы або старшѣ особы, каже ся: „цѣлую руку“, хочь єѣ зовсѣмъ не цѣлуе ся. У Римлянъ цѣловано особливо цѣсарôвъ въ руку. Коли однакожь римскѣ цѣсарѣ уважали се за небезпечне зближуване ся людей до нихъ, то завели звычай, що цѣловано ихъ лишь въ кôнчикъ ихъ одежи, а ще пôзнѣйше мусѣли дворяки цѣлувати свои власнѣ руки. Нинѣшнѣ Грекинѣ, коли хотять заявити кому своє поважане, то цѣлують власну руку и зводять єѣ до чола. Вôдъ лиця, бороды и рукъ переходить поцѣлунокъ до колѣнъ и нôгъ, а дальше до одежи и до слѣдôвъ, ажь на конець стає чистымъ символомъ. Падати комусь до нôгъ и цѣлувати єго въ колѣна та ноги, єсть знакомъ найбôльшого пониженя и нинѣ майже вже не уживае ся. За то лишили ся у деякихъ народôвъ слова вôдповѣдаючѣ сѣй церемоніи. У Полякôвъ, н. пр. каже ся ще до нинѣ: padam do nóg, całuję nózi, całuję stopki — хочь люде интелиґентнѣ закидають вже такожь и сей звычай. У Маляйцѣвъ, пôдходить той, хто витає, зъ вытягнеными руками, якъ колибъ чого просивъ, а той, до кого вôдносить ся повитане, дотыкае ся єго рукъ своими и вôдтакъ цѣлуе ихъ.

Не менше єсть цѣкавый звычай витаня або поздоровлюваня словами. Зъ вôдки пôшовъ той звычай и яке єсть єго порвѣстне значѣне, було вже сказано повысше; тутъ згадаемо лишь бодай коротенько про тѣ всѣлякѣ формулки, якѣ суть въ уживаню. Переважна часть поздоровлень суть то коротко высказанѣ поздоровленя, примѣненѣ до поры дня або стану и занятя того, кого поздоровляе ся. У насъ каже ся звычайно „добрый-день“ вôдъ досвѣта

— **Конкурсы.** Рада шкôльна окружна въ Дрогобичи розписує конкурсъ на три посады учителѣвъ при школѣ мужескôй въ Дрогобичи, и на посаду молодшого учителя въ тôйже школѣ, дальше на посады въ Быстрици, Медвежи, Раделичу, Тиновѣ, Урожу, Залôктю. Речинець вносити поданя до дня 30 цвѣтня с. р. — Рада шкôльна краєва оголошує конкурсъ на посаду директора мужескои семинаріи учительскои въ Тарновѣ, въ ранзѣ VII. клясы. Поданя належить вносити до дня 20 цвѣтня.

— **Презенты** одержали оо.. Мих. Петровскій на Гусне, дек. высочаньского; Алекс. Струсевичь на Завадôвъ. дек. яворôвского.

— **Вôдозва.** Вже рôкъ майже минає вôдъ часу оголошенои въ нашôй часописи вôдоввы філіѣ товариства „Просвѣты“ въ Камѣнцѣ струмиловôй, запрошуючои всѣхъ патріотôвъ и почитателѣвъ незабутого Маркіяна Шашкевича до складокъ на перенесенє мощей поета до власного гробу и на выставленє єму бодай якого скромненького памятника. Якъ разъ дня 7 (19) червня минає 50 лѣтъ вôдъ смерти Маркіяна. — Другі народы спроваджують мощѣ славныхъ и заслуженыхъ своихъ мужѣвъ великими коштами и трудами зъ заграницѣ до краю свого, а ставлячи имъ величавй памятники переказують память ихъ вôдъ рода въ рôдъ. А мы!? — Маркіянъ Шашкевичъ для насъ галицкихъ Русинôвъ — то велитъ, що пôднявъ ґіґантну роботу — двигнути приспану, забуту народно-руску мову и пѣснѣ, двигнути руске слово, руске письмо, мовь бісеръ дорогоцѣнный пôднѣсши въ гору и всѣмъ заспѣвати чудово-мельодійною красою руского слова. Чи доказувати вамъ великаньски заслуги Маркіяна для нашои словесности? Досыть сказати, що коли свого часу появилась „Русалка Днѣстрова“, то при читаню гарного народно руского слова плакали старцѣ зъ радости, а молодшй одушевлялись. Нинѣ, коли минуло зъ накладомъ лѣтъ пядесять — якъ же жь мы єго почтили? Вôдозва зъ покликомъ до складокъ на двигненє памятника тому безсмертному для насъ писателеви — прогомонѣла зъ далеко не такимъ успѣхомъ, якого надѣятись належало. Тожь мы приневоленй въ друге вôдкликнутись до цѣлого загалу руского, а передовсѣмъ до всеч. отцѣвъ духовныхъ, и просити поскорити зô збиранємъ складокъ на ту взнеслу цѣль и въ надсыланємъ ихъ до пôдписаныхъ. Просимо тымъ сердечнѣйше, позаякъ въ червни сего року припадають пятьдесять-лѣтні роковины смерти Маркіяна, а то якъ-разъ буде найвôдповѣднѣйшій часъ до перенесеня мощей покôйного и поставленя єму памятника! Вôдъ філіѣ товариства „Просвѣты“ въ Камѣнцѣ струмиловôй, дня 25 марта 1893 *Михаилъ Цегельскій*, голова. — *П. Стецьковъ*, секретарь.

— **К и h.** Міністерство скарбу выдало розпорядженє, щобы всѣ фінансовй уряды въ рахункахъ пôсля новои валюты означали короны буквою *к* а сотики (по нѣмецки Heller) буквою *h*. По руски будемо певно значити *к* и *с*.

— **Огонь.** Въ Новефсберґу въ повѣтѣ дрогобицкôмъ згорѣло дня 16 с. м. 14 господарствъ; шкода выносить 35.050 зр.; а була обезпечена лише въ части.

— **Въ копальни** въ Дзвинячи працювавъ у законѣ робôтникъ Микола Сибунчукъ. Паразъ ґазы выбухли, закôпъ заваливъ ся и задусивъ на смерть Сибунчука.

— **Обманьства мытовй** въ Галичинѣ, въ наслѣдокъ котрыхъ вôдбули ся знанй ревізіѣ въ Краковѣ, выявили ся припадково. Въ Новôмъ Беруни (на прускôмъ Шлезку) померъ недавно спедиторъ, котрый помагавъ несовѣстнымъ купцямъ галицкимъ дôставати товаръ зъ заграницѣ безъ оплаты мыта. Пруски власти скарбовй выловили цѣлый списъ назвищь обманцѣвъ галицкихъ, бо той списъ найдено у того спедитора, що померъ. Почало ся слѣдство, котре закôнчило ся краковскими ревізіями и дасть певно причину до великого процесу.

— **Нерозумный закладъ.** Селянинъ Мих. Цвібакъ въ Берлинцяхъ на Буковинѣ заложивъ ся дня 17 марта. зъ товаришами въ коршмѣ, що зъѣсть 100 печеныхъ бараболь и заразъ взявъ ся за ѣду. Зъѣвъ 78 штукъ, але упавъ безъ притомности и за кôлька годинъ померъ въ наслѣдокъ пукненя жолудка.

— **Самоубійства.** Вчера въ полудне скочила до Пелчиньского ставу у Львовѣ якась 30 лѣтна женщина, незвѣстного назвища. Мимо помочи не приведено єѣ до житя. — Натанъ Бернфельдъ, листоносъ у Львовѣ пôдрѣзавъ собѣ вчера рано горло бритвою у власнôмъ мешканю при ул. Шпитальнôй а вôдтакъ выскочивъ зъ 2 го поверха на подвôрє. Нема надѣѣ на удержанє єго при житю. Причиною самоубійства бувъ страхъ передъ карою за службову провину.

— **Наслѣдки піяньства.** Стало ся се въ Королѣвцѣ, повѣта борщѣвского, дня 23 марта с. р. Ясько Колачковскій, шляхтичь тамошный, ярмаркувавъ черезъ цѣлый день, а въ ночи до пôзна забавлявъ ся въ шинку при чарцѣ. Вертаючи около пôвночи до дому въ станѣ нетверезôмъ, упавъ зъ моста до потока, въ котрôмъ ажь рано слѣдуючого дня спостерегли люде, що лежавъ неживый зъ розбитою о камѣнє головою зануреною у водѣ. Ясько Колачковскій бувъ за житя дуже неспокôйный чоловѣкъ, задиравъ ся зъ людьми, запивавъ ся и за то все неразъ мусѣвъ вôдсидѣти кару у вязници. Разъ якось опамятавъ ся и присягъ у церквѣ, що не буде пити нѣякихъ горячихъ напоѣвъ, але присяги тои не додержавъ, запивавъ ся дальше и отъ якою смертію покаравъ єго Богъ за то. Нехай той сумный примѣръ послужить другимъ на пересторогу, щобы до пôзнои ночи по шинкахъ и коршмахъ не сидѣли та не заливали ся горѣвкою, але дому свого та господарства пильнували и зложенои присяги не ломили. — *Ж.*

— **Катастрофы въ природѣ.** Зъ Нового Йорку доносять, що въ мѣстѣ Мемфісъ въ пôвнôчнôй Америцѣ наробила воздушна труба страшного спустошеня. Въ долинѣ Місісіпі завалила буря майже зовсѣмъ мѣста Туніка и Клевлендъ. Незвычайне зъявище природы мало стати ся въ Колюмбіи. Коло мѣста Попаєнъ запала ся цѣла гора звана Круяцльома. На кôлька днѣвъ передъ катастрофою дававъ ся чути якійсь пôдземный шипôтъ; наразъ розпукла ся гора по половинѣ вôдъ вершка до спода а вôдтакъ и цѣла запала ся. Незадовго по тôмъ стало выкидати зъ глубины величезнй масы землѣ и засыпало нею цѣлу околицю. Наслѣдкомъ того насыпу затамувало ся кôлька рѣкъ. Пôдчасъ тои катастрофы мало згинути дванацятеро людей и сто штукъ худобы.

— **Важный выналодъ.** Въ друкарствѣ заносить ся на переворотъ, а то зъ причины вынайденя способу розпускати дерево такъ якъ металъ. Выналодцѣ инжинеръ Бізонаръ и друкарь Леонаръ, оба Французы, мають надѣю примѣнити новый выналодъ до вôдливаня черенокъ друкарскихъ. При даныхъ услôвяхъ, безъ доступу воздуха, дерево топить ся при розмѣрно низькôй теплотѣ. Одержана маса значно твердша вôдъ матеріялôвъ, уживаныхъ доси до вôдливаня черенокъ, а що найважнѣйше можна до сеи фабрикаціи ужити трачиня.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Станъ воздуха** за минувшй добы числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 27 с. м. до 12 год. въ полудне дня 28 марта: середна теплота була — 0·2° Ц., найвысша + 2·4° Ц. (вчера по полудни), найнизша — 3·0° Ц. нинѣ въ ночи. Барометеръ опадає (762). Вѣтеръ буде захôдный, мѣрный, теплота пôднесе ся до + 3·0° Ц.. небо буде переважно захмарене; малый снѣгъ зъ дощемъ.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ** дня 27 с. м.; пшениця 7·50 до 7·75; жито 6·— до 6·25; ячмѣнь 5·— до 5·25; овесъ 5·25 до 5·75; рѣпакъ 11·25 до 11·75; горохъ 6·50 до 9·50; вика 5·— до 5·25; насѣнє льняне 11·— до 11·50; бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до—·—; гречка —·— до—·—; конюшина червона 66·— до 70·—; бѣла 75·— до 90·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 22·— до 24·—; анижъ 37·— до 39·—; кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль —·— до —·—; спірітусъ готовый 12·50 до 13·—.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 28 марта. Є. Вел. Цѣсарь принимавъ вчера о 2 год. на одногодиннôй авдієнціи рôвночасно угорскихъ міністрôвъ Векерлього и Гієроніміого. По полудни конферувавъ Векерле кôлька годинъ зъ міністромъ дромъ Штайнбахомъ, а Гієронімі зъ гр. Кальнокимъ. Вечеромъ вчера приѣхавъ мін. Феєрварій и має взяти участь въ конференціяхъ міністрôвъ.

Парижъ 28 марта. Сенатъ выбравъ Шальмель-Лякура своимъ президентомъ. Зачувати, що президентъ має выслати до Риму надзвычайного посла на срѣбнє весѣлє королевскои пары.

Бѣлградъ 28 марта. Король Александеръ подякувавъ султанови телеґрафічно за вôдзначаюче принятє королевои Наталіѣ.

Лондонъ 28 марта. Въ Палатѣ послôвъ подавъ Ґрей до вѣдомости, що Пансефота именовано посломъ въ Вашінґтонѣ. Правительство сполученыхъ Державъ має намѣренє заменувати свого посла въ Лондонѣ.

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Краховецкій.**

черезъ бôльшу часть дня, рѣдше и не всюды, говорять „добре полудне“, въ вечеръ кажуть „добрый вечеръ“; Нѣмець же каже зъ рана „добре рано“, (подôбно такожь и Чехъ: dobre jitro) добрый-день каже вже пôзнѣйше, але уживає сихъ слôвъ тогды, коли витає ся и коли пращає ся. Характеристичный єсть у насъ звычай, що коли витаючій каже „добрый день“, то повитаный не вôдповѣдає, а бодай пôсля звычаю не повиненъ такъ само вôдповѣдати, лишь сказати „добре-здоровлє“. Въ способѣ поздоровлюваня и витаня єсть велика характеристика рôжницѣ межи Русиномъ а Москалемъ; Москаль каже оденъ другому „здраствуйте“ або коротше „здрасть’“ и на тôмъ кôнчить ся вся церемонія. Русинъ єсть пôдъ тымъ взглядомъ делікатнѣйшій и бôльше церемоніяльный. Церемонія витаня при роботѣ єсть у Русина навѣть досыть довга, бо мало що не переходить въ розговôръ: „Боже вамъ помагай! — Дяковать за слово добре. Най и вамъ Богъ помагає!—Дяковать!...“ и т. д. Нѣмець каже въ случаю коротко: Helf Gott! а другій такъ само єму вôдповѣдає. Сюды можна бы зачислити такожь и всѣ тй неразъ досыть чудни желаня, якихъ уживає ся при такихъ нагодахъ якъ ѣдженє и питє. У насъ каже ся: „Споживайте здорови“, „ѣжте здорови“, „живѣть ся здорови“ — у иншихъ народôвъ желають тому, котрый ѣсть, щобы вôнъ мавъ добрый апетитъ. Мы кажемо тому, котрый попоѣвъ: „Най Богъ дасть на пожитокъ!“ або: „выдыхайте здорови!“ а Нѣмець каже: желаю вамъ, щосте добре попоѣли, (Ich wünsche Ihnen wohl gespeist zu haben!)

Другій рôдъ поздоровлень словами — то розвѣдуванє; въ нихъ пробиває ся ще бôльша характеристика поодинокихъ народôвъ, якъ въ попередныхъ. Русинъ пытає: „Якъ ся маєшь?“ або „Якъ поживаєшь?“—Нѣмець: „Якъ иде?“ (Wie geht's),—Французъ: „Якъ вы себе носите“ (Comment vous portez vous? — говорить ся: команъ ву порте ву?) — Анґлієць? „Якъ робите роботу?“ (How do you do? — говорить ся: гав ду ю ду?) и т. д.

Въ декотрыхъ повитаняхъ пробиває ся релігійнôсть. Майже у всѣхъ краяхъ, де католицкій обрядъ має перевагу, уживає ся замѣсть звычайного поклону, вôдданє чести Спасителеви. Мы кажемо: „Слава Исусу Христу!“ Нѣмець каже: Gelobt sei Jesus Christus. Православіє въ глубокôй Россіи не знає сего поздоровленя. Характеристичне, що майже всюды тамъ, де въ Россіи мѣжъ Русинами була унія, задержало ся се поздоровленє; тамъ же, де Русинъ сего поздоровленя не уживає, тамъ каже дуже часто: „Слава Богу!“ — Москаль не знає и сего поздоровленя.

(Дальше буде.)

Конкурсъ

на посаду лѣкаря мѣйского, въ Гологорахъ. Платня рôчна для лѣкаря вѣхъ наукъ лѣкарскихъ выносить 400 зр. а. в. Поданя належито удокументованѝ належить вносити до 20. Цвѣтня 1893 на руки пôдписаного начальника громады.

Гологоры дня 23. Марта 1893.

Михайло Сидоровичь.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.